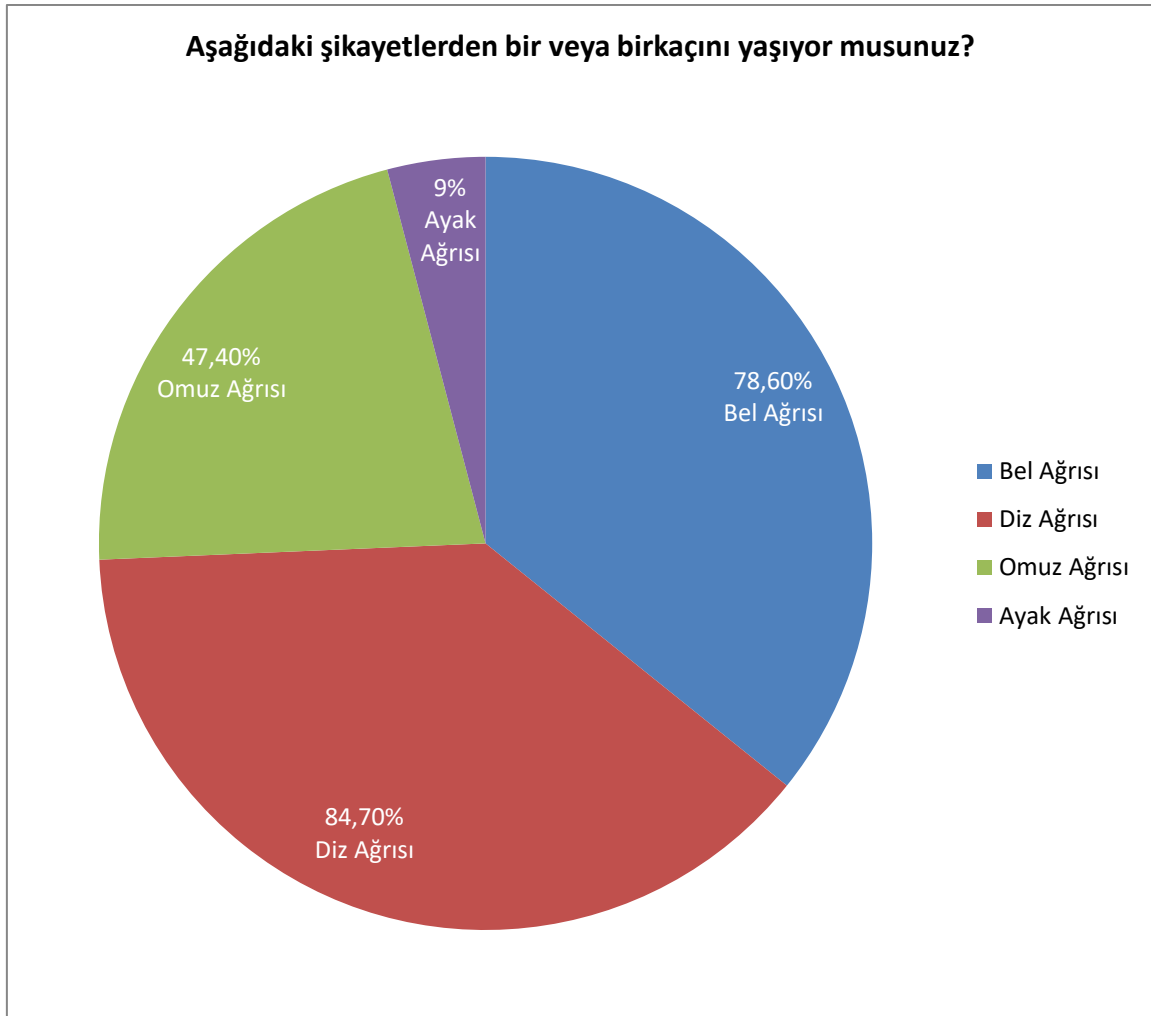

DİSK Enerji Sen İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Komisyonu tarafından hazırlanan anketin sonuçları aşağıda yer almaktadır.

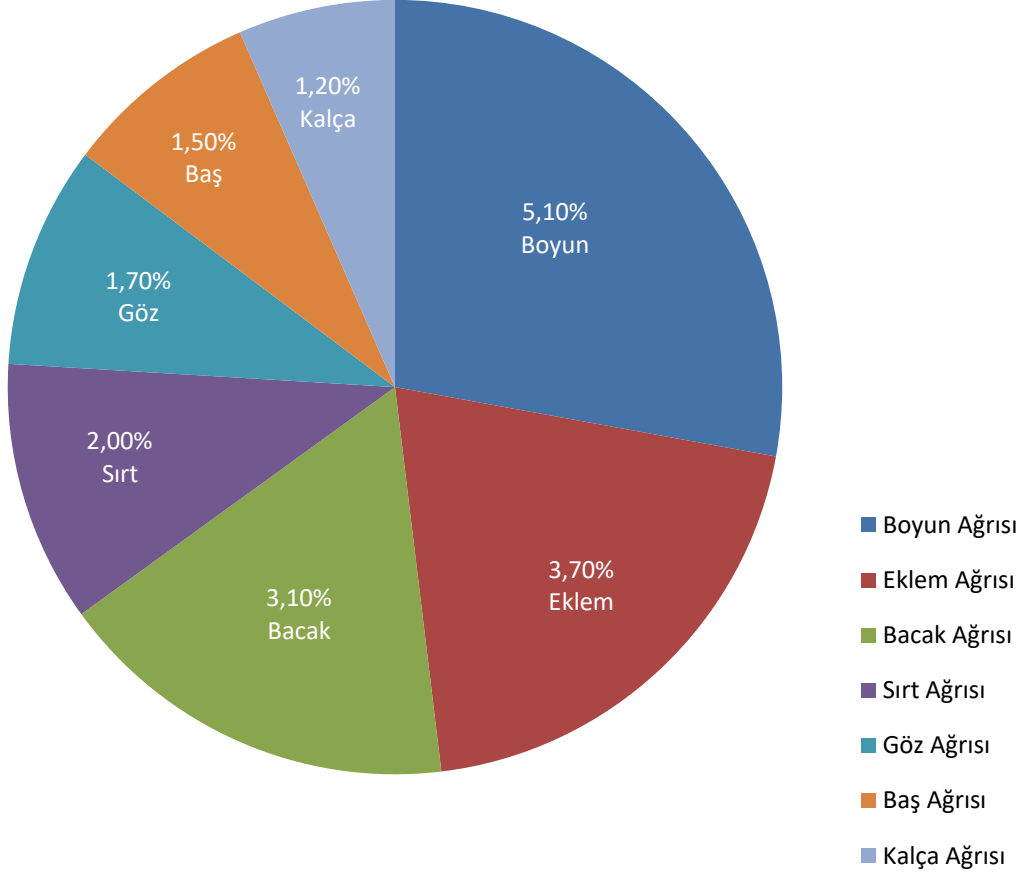
Ankete katılan işçiler, 21-57 yaş aralığındadır.

Yapılan anketin sonuçlarına göre;

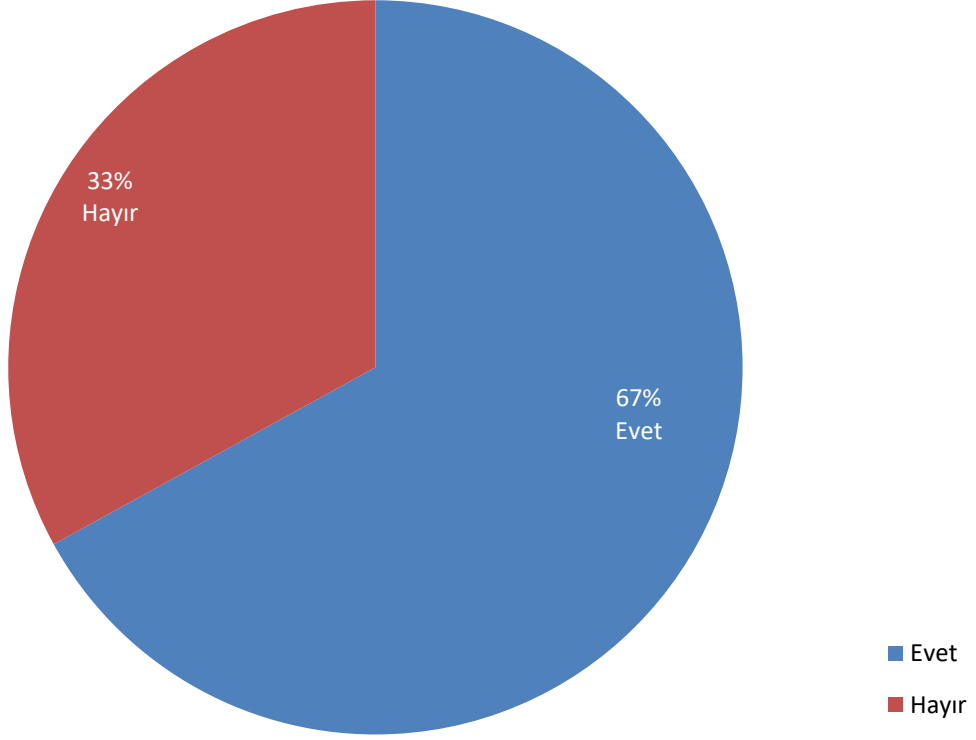
- Sayaç okuma biriminde çalışan personeller günde ortalama 650 sayaç okumakta,
- Kapama açma biriminde çalışan personeller günde 47 sayaç işlemi yapmakta,
- Sahada çalışan personeller, günde ortalama 378 kat merdiven çıkmakta,
- Çalışan personelin %58'i, çoğunlukla kendi bölgesinden başka bir bölgeye, kendi bölgesinde ulaşımı imkansız mahallere, köy ve kırsal kesimlere gönderildiğinde sorun yaşamaktadır.

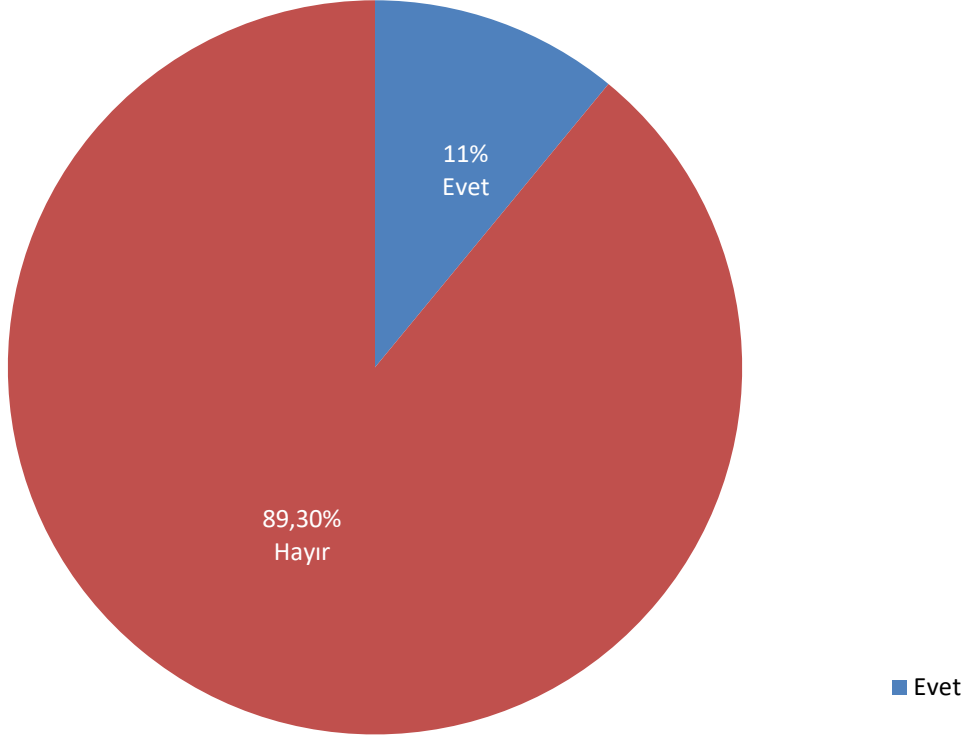
Aşağıdaki şikayetlerden bir veya birkaçını yaşıyor musunuz?(diğer)

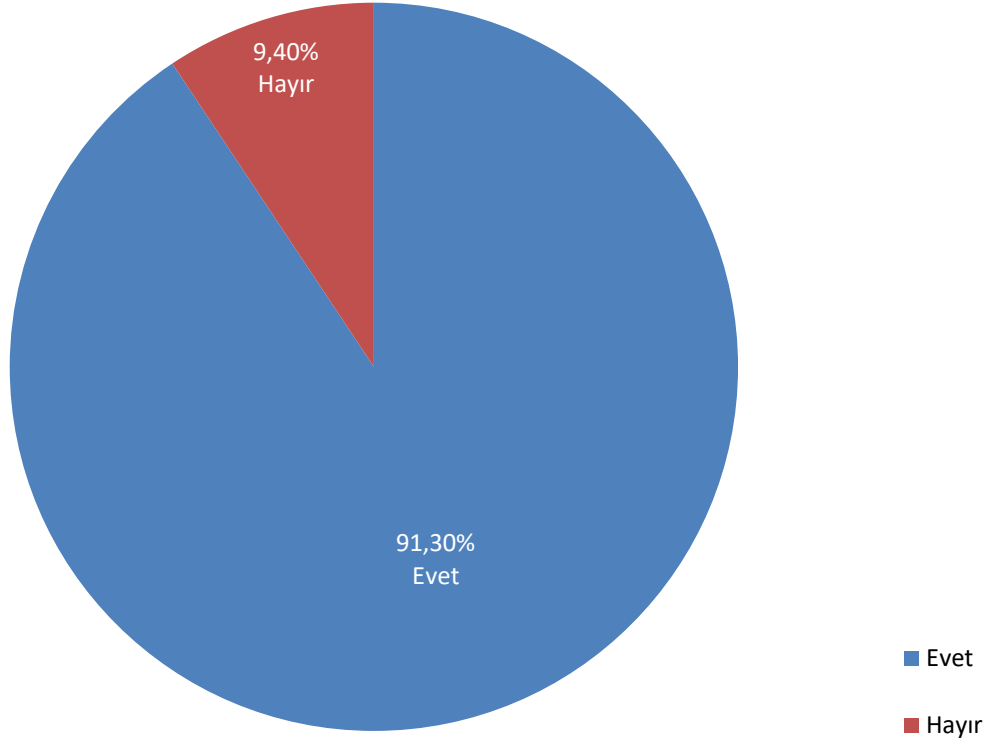
Çalışırken eklem şikayetlerinizi azaltmak için dizlik, omuz bandajı gibi eklem destekleyici malzemeler kullanma ihtiyacı yaşıyor musunuz?

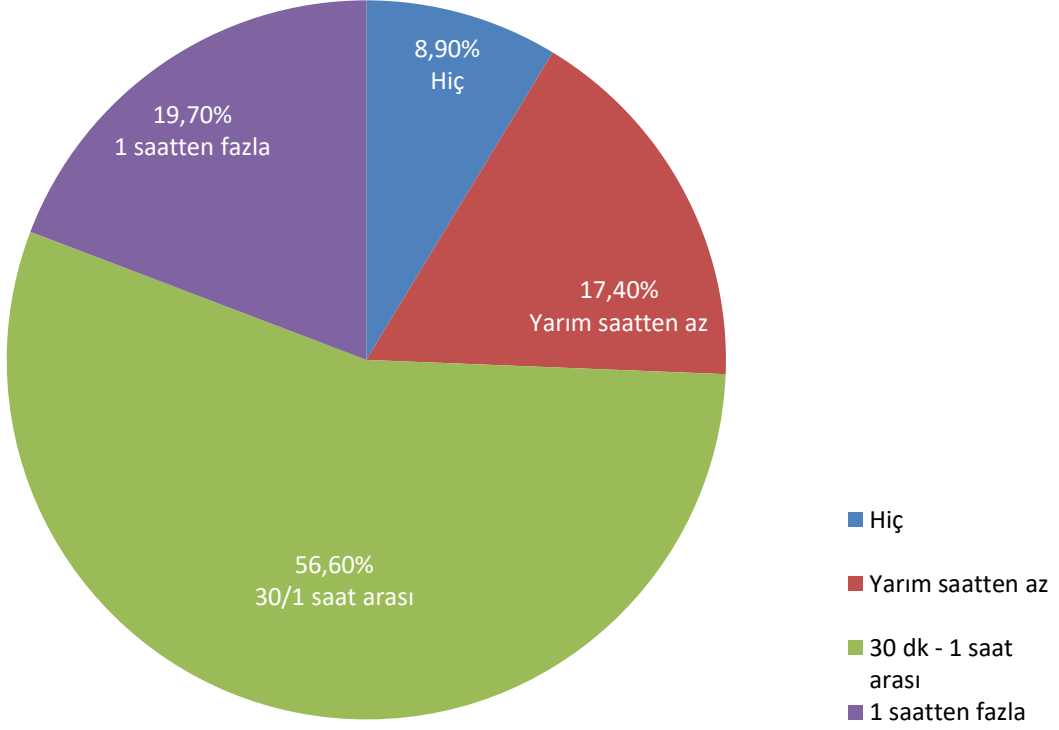
Psikiyatri tarafından tanı koyulmuş ve ilaç kullandığınız bir psikiyatrik rahatsızlığınız var mı? (Depresyon, kaygı bozukluğu, uyku bozukluğu vb.)

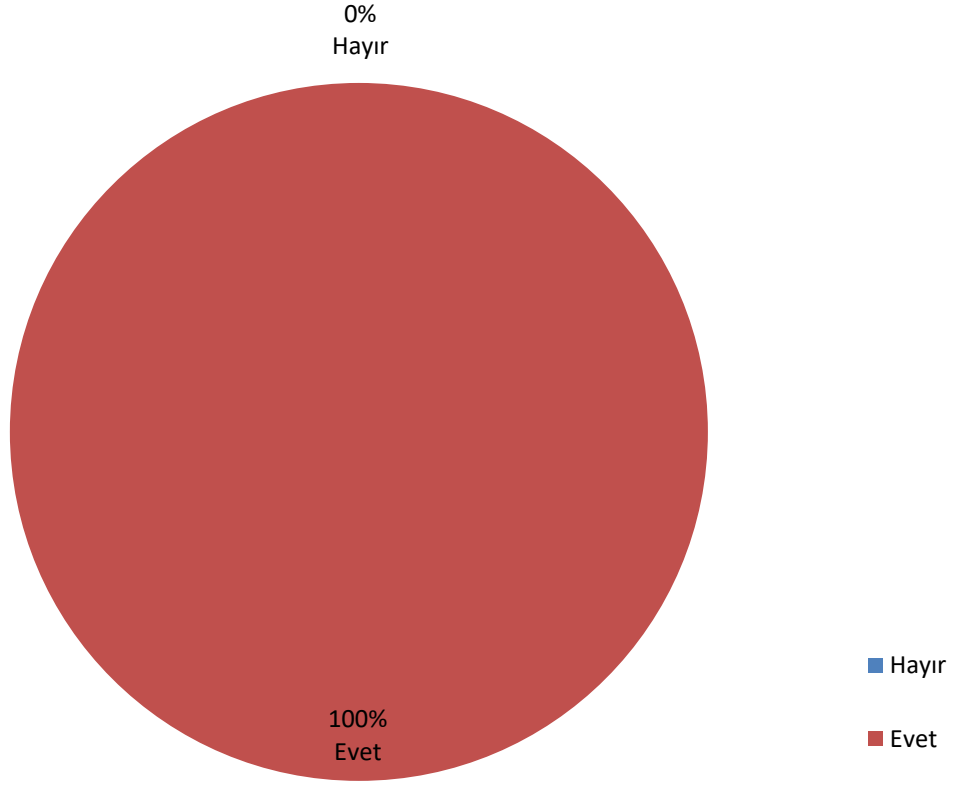
Çalışma koşullarınız bu şikayetlerinizi olumsuz etkiliyor mu?

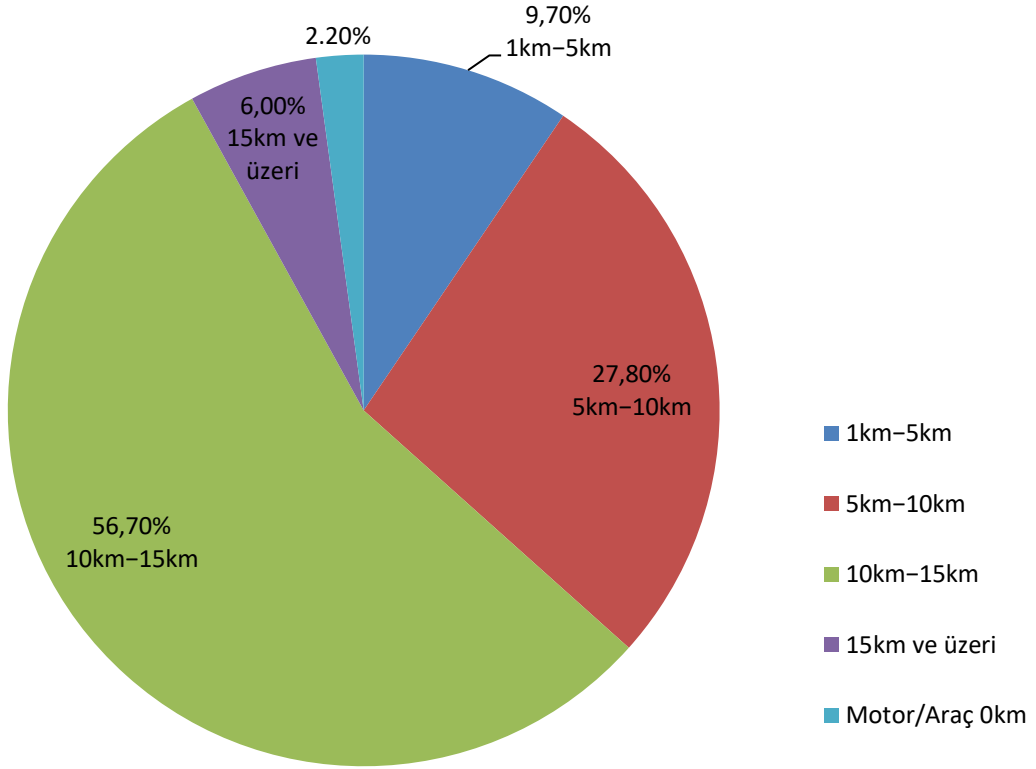
8 saatlik çalışma süresi içerisinde ortalama toplam kaç saat oturarak dinlenme şansı buluyorsunuz?

Günlük verilen yemek ücreti ile beslenme ihtiyacınızı karşılayabiliyor musunuz? (günlük kalori, enerji ihtiyacı)

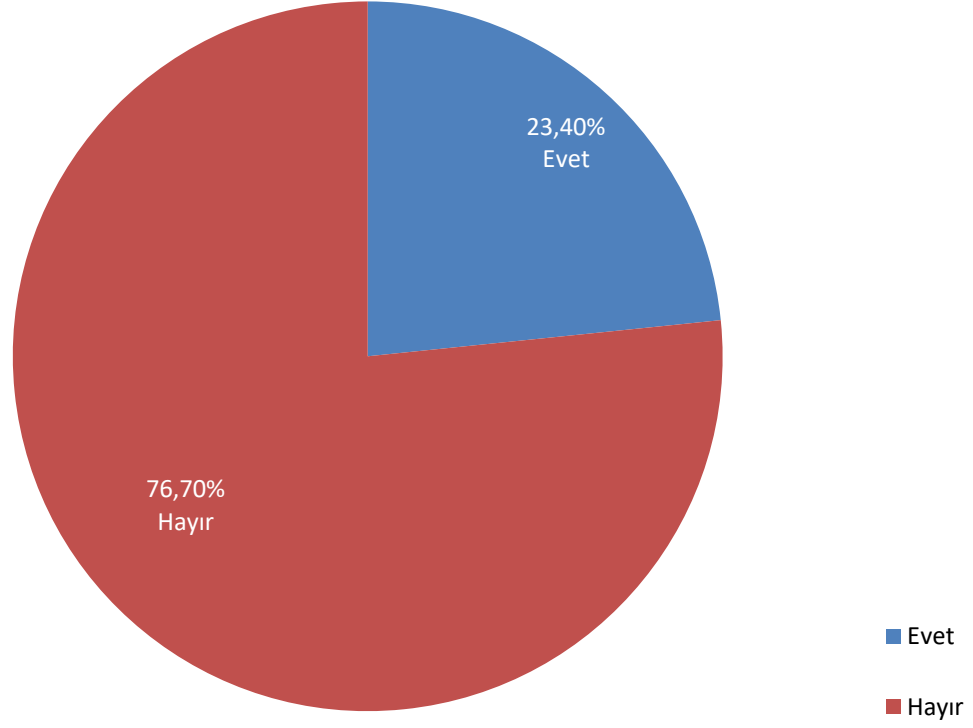

Okuma adedini(adede göre bina, sokak) göz önünde bulundurduğunuz zaman günde ortalama kaç km yürüyorsunuz?

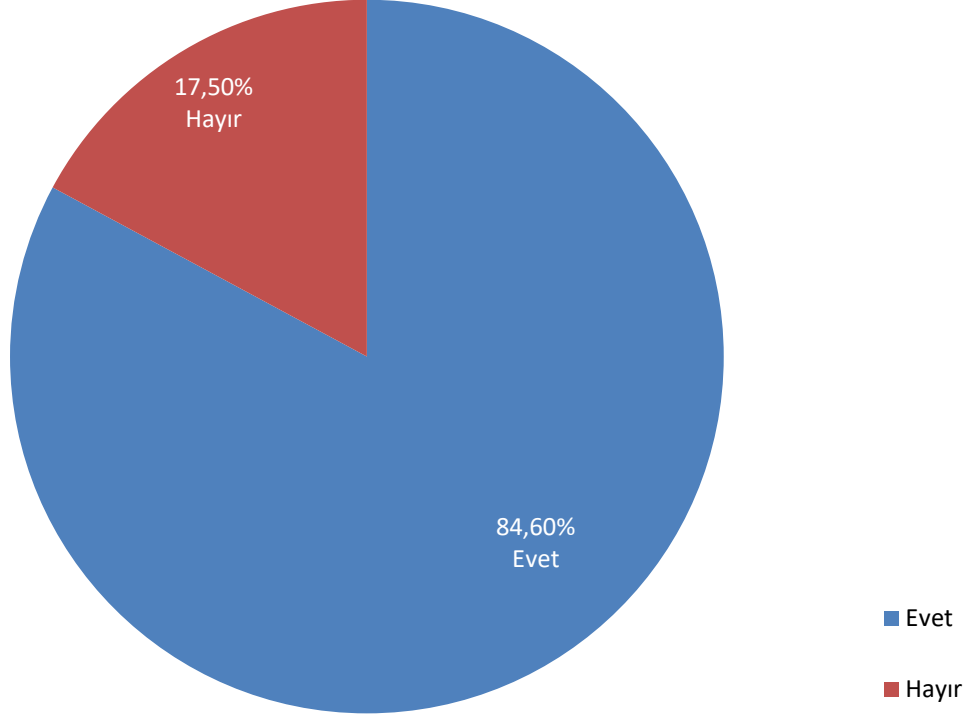

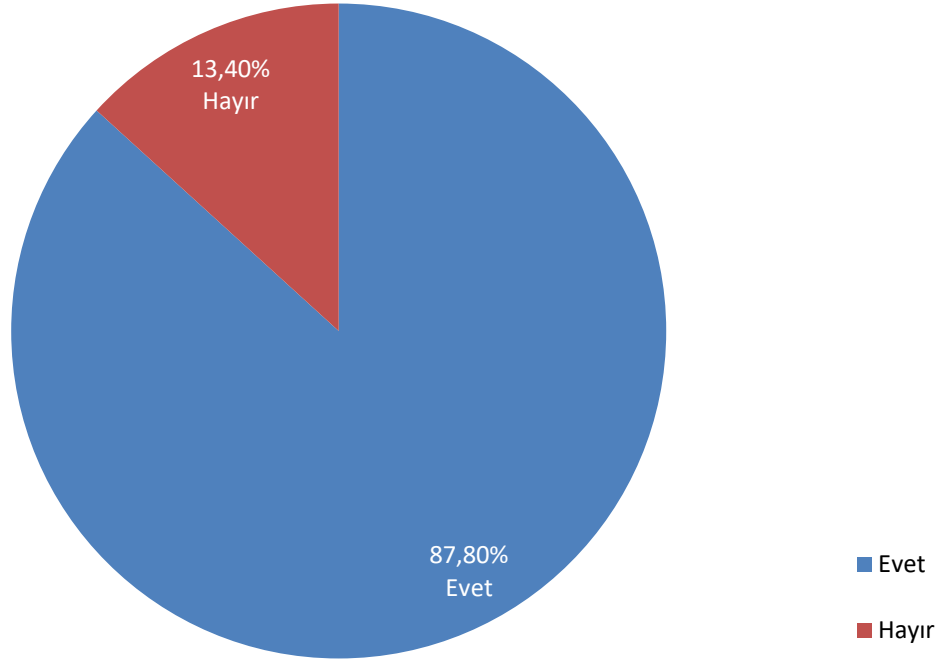
Çalışma sırasında iş yetişmemesi nedeniyle hakkınızda tutanak tutuldu mu?

Çalışma şartları sizde stres yaratıyor mu, çalışırken kendinizi baskı altında hissediyor musunuz?

Çalışma koşulları aile hayatınıza veya sosyal hayatınıza olumsuz yansımaları oluyor mu?

Sahada çalışan personeller gerek sayaç okuma, gerekse kapama açma işlemi yaptığında sayaçların konumları göz önünde bulundurulduğu zaman, fiziksel birçok ağrıya maruz kalmakta ve personellerde kalıcı sakatlanmalar, kronik hastalıklar oluşmaktadır. Doğalgaz sayaçlarının insan boyunun üzerinde, su sayaçlarının bel boyunun altında olduğu ve atılan okuma adedinden kaynaklı (bina, mahalle) personellerde bel, diz, omuz, ayak, sırt ve bilumum eklem ağrıları baş göstermektedir. Menüsküs, varis ve fitik gibi kalıcı sakatlanmalara neden olmakta ve bu sakatlanmalar ameliyatla sonuçlanmaktadır. Bunun yanı sıra sayaç konumlarının hijyenik olmayan yerlerde olmasından (kömürlük, bodrum katı, tuvaletler, yeraltında olması vb.) kaynaklı personeller, enfeksiyon kapmakta, mide bulantısı, baş dönmesi, nefes darlığı gibi sorunlar yaşamaktadır. Personeller, bu şikayetlerini gidermek için sahada bandaj gibi medikal destek malzemeleri ve ilaçlar kullanmaktadır. Bu çalışma koşulları personellerin sağlığını riske atmaktadır. Atılan okuma adedi, bölgelere ulaşım, çalışma koşulları personellerde kaygı bozukluğu, uykusuzluk, stres ve zihin yorgunluğu gibi psikolojik rahatsızlıklara yol açmaktadır. Okuma yapılan bölgelere ulaşım sağlamada sıkıntıların yaşanması ve algoritmanın kuş bakışı hesaplamasından kaynaklı, personeller asgari 5km- 10 km arası, azami ise 10-15 km ve üzeri günlük ortalama yol yürümektedir. Bu sıkıntılar, personeller üzerinde baskı oluşturmakta ve okuma adedini bitiremediğinde işveren tarafından tutanak tutulup soruşturma başlatılmaktadır.

Bununla birlikte verilen yemek ücretleri, personelin yaptıkları işe göre günlük kalori ve enerji ihtiyacını karşılamamaktadır. Bunun sonucu personellerin sağlığında, aile ve sosyal hayatlarında bir deformasyona yol açmaktadır. Bunun yanı sıra kadın personellere, iş kıyafetleri üretilmemesi (sayaç okuma kartını göstermesine rağmen kıyafet olmadığından abonenin kapıyı açmaması, münakaşa etmesi vb.) sahada sorunlara yol açmaktadır. Yine sanayi, kırsal bölgeler gibi işçi güvenliğinde tehdit oluşturabilecek yerlere tek gönderilmeleri, oluşabilecek fiziksel ya da sözlü tacizlere karşı kendilerini güvende hissetmemelerine yol açmaktadır. Keza aboneler tarafından sözlü ya da fiziksel tacize uğradıklarında işveren tarafından aboneye yönelik hukuksal bir süreç başlatılmamaktadır (aboneliği iptal etmek, dava açmak vb.). Motorlu personellere yeterli nitelikte kıyafetler ve korumalıklar verilmediği için her gün ölümle burun buruna gelmektedirler. Yine verilen yakıt hakkı yetersiz kaldığı için personeller yakıt parasını kendi cebinden karşılamaktadır.

Yukarıdaki anket sonuçları, sahada çalışan personellerin işçi sağlığı ve iş güvenliğine uygun çalışmadığının verilere dökülmüş halidir. Aşağıda ise sahada çalışan personellerin sorunlarla birlikte talepleri yer almaktadır.

SORUNLAR

1- Personel sayısı yetersizdir. İş yükü çok fazla, çalışma koşulları ağırdır.

2- O.S.O (ortak sayaç okuma) sistemi bir bütün olarak "insanı merkezine" aldığı iddia eden bir sistem olarak ortaya atılmış, ancak gelinen noktada insanlık dışı bir çalışma sistemine dönüşmüştür. Bunun sonuçlarını işçiler, sahada yaşamakta ve ödemektedir. Sıralamak gerekirse;

a) Daha fazla yol yürüyerek ve eğilip kalkarak fiziksel olarak sakatlanmaktadır(12-22 km)

b) Özellikle tekrar (kuyruk) okumalarla birlikte çok daha ağır fiziksel yorgunluk yaşamaktadır.

c) İşin başarısını, yüzdelik dilim (atılan iş adedinin kaç tane okunduğu) ile ölçen rekabete sürükleyen bir çalışma düzeni ortaya çıkmıştır. Ve bunun sonucunda işçilere yöneltilen baskı ve psikolojik şiddet, bunun yetmediği yerde tutanak tehditleri haberleşme- iletişim uygulamalarında (whatsapp) var olan gruplardan yapılan zorlamalar.

d) Türkiye'de hiçbir işyerinde ayda 1000-1500 tutanak tutulmuyor. Bunların %5 civarı İSPER'e yollanıyor ve disipline gönderiliyor. Gerisi tehdit aracı olarak, işçinin üzerinde baskı unsuru kuruluyor. e) Algoritma denilen bilgisayar programından dolayı birçok sorunlar ortaya çıkmaktadır. Ortaya çıkan her sorunu algoritmaya bağlayan yönetici anlayışı, büyük bir sorun olarak önümüze çıkmaktadır.

3- 696 KHK ile "kadro hakkı" verilerek kamuya alınan ve 1 Nisan 2018 tarihi itibarıyla "kamu işçisi" olduğu kanunlaşan işçilerin tıpkı "kadrolu işçiler" de olduğu gibi cumartesi günü çalıştırılmaması gerekir. Burada idare, yasadışı bir uygulama yürütmektedir.

4- İşçilerin üzerine zimmetlenen araç, alet ve edevat işveren tarafından sigortalanmadığı için, çalışma esnasında işin doğallığında (yağmur yağması, fırtına, kar, düşme vb.) ya da kaza ile ortaya çıkabilecek zararların tazmini endişesiyle personel, maddi ve manevi sıkıntıya düşmektedir.

5- Personele verilen yemek ücretleri yetersizdir. Gerek yaşanan hayat pahalılığı ve enflasyon gerekse mevcut toplu iş sözleşmesinde düşük olan yemek ücretleri yeniden düzenlenmelidir.

6- Personelin sahadan erken ayrıldığına dair işveren tarafından gündeme getirilen konu; aslında sayaç okuma ve kapama- açma işinin tanımının yapılmaması ile ilgilidir. Sayaç okuma ve kapama- açma birimlerinin kendine özgü çalışma biçim ve usulleri olan meslek gruplarıdır. Bunun işveren ve yöneticiler tarafından daha iyi analiz edilmesi gerekmektedir.

7- Senelik izinlerle ilgili ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır. Bu hem çalışmanın ritmini hem de personellerin huzurunu bozmaktadır ve genel bir soruna dönüşmektedir

TALEPLER

- 1- Personel eksikliğinden kaynaklı sayaç okuma ve kapama açma birimlerinde personel sayısının artırılması, sahada işin sağlıklı yapılması için gereklidir.
- 2- Sayaç okuma ve kapama açma koduyla çalışan personele başka hiçbir iş yaptırılmamalı ve bu koda (SGK numarası) göre çalışan personel sahadan alınmamalıdır.
- 3- Yapılan işin koşullarının ağırlığı göz önünde bulundurulduğunda raporlu, izinli personel sayısı göz önüne alınarak personel planlanması yapılması gerekmektedir.
- 4- Üç ayda bir abone güncellenmesi yapılarak eksik personel tamamlanmalı,
- 5- O.S.O (ortak sayaç okuma) sistemi hedeflediği sonuçları alamamıştır. Bu sistem tamamen kaldırılmalıdır.
  - a) Personelin iş yükü azaltılırsa “ kod vurma” olayı kendiliğinden doğal seyrine dönüşecektir. Böylece tekrar(kuyruk) okuma oranı çok alt seviyelere inmiş olacak,
  - b) Özellikle su sayaçlarına acil olarak bir standardizasyon getirilmelidir.
  - c) İşçiler üzerindeki baskı kaldırılmalı, tutanaklar ancak gerektiğinde tutulmalı ve bir “terbiye aracı” olarak kullanılmamalıdır.
- 6- Algoritma denilen bilgisayar sistemi kaldırılmalı veyahut yeniden ve işin gerçek koşullarına göre programlanmalıdır. Algoritma, kaldırılmadığı ya da yeniden düzenlenmediği takdirde sorunlar daha da büyüyecektir.
- 7- Cumartesi çalışması kaldırılmalı, eğer cumartesi günleri çalışma olacaksa “kadrolu işçiler” ’in aldığı mesai ücreti uygulanarak çalıştırılmaları sağlanmalı,
- 8- Personele zimmetli araç, alet ve edevat işveren tarafından sigortalanmalı, işçi kasten ya da iş dışı bir kullanım sonucu zarar verdiyse, ancak sorumlu tutulabilir olmalı, diğer tüm koşullarda işveren maddi tüm sorumluluğu üstlenmelidir.
- 9- Yemek ücretleri, devletin kamu işyerleri için belirlemiş olduğu ücrete yani en az 55 TL’na çıkarılmalı. Fakat burada yapılan iş ve günlük harcanan kalori miktarı fazla olduğu için işçilerin yemek ücreti 70 TL’na çıkarılmalı, ayrıca Sodexo kart uygulaması isteğe bağlı hale getirilmelidir. Zira Sodexo kart her yerde geçmemekte, geçen yerlerdeki ürünler ise çok pahalı olmaktadır.

- 10- Yemek ücretleri dışında sokakta çalışan personele çay, su, tuvalet gibi zaruri ihtiyaçlarını karşılamak üzere en az 30 TL ‘sokak harcırahı’ verilmesi gereklidir. Zira işçiler daha az masraf edebilmek için işlerini bir an önce yaparak evlerine dönmek ve masrafları azaltmak istemektedir.
- 11- Yine sokakta çalışan personellere belli bir miktarda su ve gaz yardımı yapılmalıdır. Personel günlük banyo ihtiyacı ve çamaşır değiştirme ihtiyacı ile karşı karşıyadır. Örneğin 5m³ su, 40 m³ gaz ücretsiz olmalıdır.
- 12- Senelik izinler konusunda çok ciddi bir çalışma yapılmalıdır. Ya toplu olarak işçiler, örneğin; Ağustos ayında izne çıkarılmalı ve okuma iki aylık yapılmalı ya da Haziran- Temmuz- Ağustos döneminde 45’er günlük iki okuma yapılmalı ve personel üç grup halinde izne çıkarılmalıdır. İşçilerin nasıl izin kullanması gerektiğini işçilere bırakılmalıdır.
- 13- İş yerlerinde ‘iş kurulları’ oluşturulmalıdır. Bu kurullarda işçiler ve yöneticiler olmalıdır. Kurullar, o ilçede okumanın hangi mahallede, bölgede nasıl ve ne kadar, kaç personelle yapılacağı ile ilgili birlikte belirlemelidir. İşleyiş bu yöntem ile olursa, iş daha düzenli ve tam yapılacaktır.
- 14- Disiplin kurullarında, sendikamıza ya da başka bir sendika üyesi işçilerin isimleri, diğer sendikalarla paylaşılmamalı, disiplin kurullarında üyelerimizin bulunduğu ortamda diğer sendikaların temsilcilerinin dinlemesi hukuksuzdur.
- 15- İşverenin algoritma tarafından gönderildiği iddia edilen işlerin en geç saat 20.00’de işçilere gönderilmesi gerekmektedir. İşçiler gece saat 00.00’de kalkıp iş çekmek durumunda bırakılmasının önüne geçilmesini sağlamaktır.
- 16- Yazlık- Kışlık verilen kıyafetlerin uygunsuz olmasından kaynaklı (yağmurluk ve botların su geçirmesi, yazlık kıyafetlerin ise polyester olmasından dolayı pişik, tahriş olma, aşırı terletmeye yol açması, kadın işçilere erkek kıyafetleri verilmesi vb. sorunlar) sorunlar giderilmelidir. Motorlu personellerin kıyafetleri de yazlık ve kışlık olarak revize edilmelidir.
- 17- Sahada abonelerden doğru personellere karşı taciz, şiddet durumlarında işveren yöneticileri gereken hukuki süreci başlatmalı(aboneliğin iptal edilmesi, kolluk kuvvetlerine şikayette bulunulması vb.) personellerin güvenliğini almalıdır.
- 18- Tekrar okumalarda, bu sistem düzeltilene kadar motorlu okumacı ekipleri kurulmalı,
- 19- Kapsam dışı personeller de yapılan toplu iş sözleşmesi şartlarından faydalanmalıdır. Kapsam dahiline alınmalıdır.
- 20- SYM motorlarının yakıt sarfiyatı fazla olmasından dolayı mevcut yakıt hakkı yetersiz kalmaktadır. Bu yüzden yakıt haklarında iyileştirme yapılmalıdır.
- 21- Motorlu personellere sürüş eğitimi verilmelidir.